

Notitie

Contactpersoon Jacinta Hack

Datum 9 augustus 2010

Kenmerk N002-4650621HKJ-jig-V01-NL

Mitigatieplan versie II Kerkeneind te Casteren

1 Inleiding

Voor een nieuwbouwlocatie in Casteren is het noodzakelijk een mitigatieplan op te stellen zodat de verbodsbepalingen binnen de Flora- en faunawet niet worden overtreden. Het mitigatie plan wordt opgesteld voor de Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Steenuil en Bosuil.

Het opstellen van dit mitigatieplan is noodzakelijk voor de Gewone dwergvleermuis, omdat zonder mitigatie de verbodsbepalingen worden overtreden. Voor de Laatvlieger, Steenuil en Bosuil is het opstellen van het mitigatieplan niet noodzakelijk omdat er geen verbodsbepalingen worden overtreden. Echter maken deze soorten wel gebruik van het plangebied, er zijn daarom wel extra maatregelen opgenomen voor deze soorten.

Opbouw notitie:

- 1.1 Huidige situatie en effecten ontwikkeling
- 1.2 Mitigerende maatregelen
 - 1.2.1 Foerageergebieden Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger
 - 1.2.2 Vliegroutes Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger
 - 1.2.3 Verblijfplaats Gewone dwergvleermuis
 - 1.2.4 Leefgebied en Roestplaats Steenuil
 - 1.2.5 Inrichting plangebied ter verbetering leefgebied Steenuil
 - 1.2.6 Leefgebied Bosuil

2 Literatuur

Bijlagen

1.1 Huidige situatie en effecten ontwikkeling

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven hoe de soorten het plangebied gebruiken en wat de effecten zijn op dit gebruik door de ontwikkeling van de nieuwbouw. Figuur 1.1 geeft de ontwikkeling van de nieuw te bouwen woningen weer, zoals dit oorspronkelijk was voorgesteld.

Figuur 1.1 Weergave met oorspronkelijk ontwerp met nieuwbouwwoningen (aantal circa 25)

Gewone dwergvleermuis

Huidige situatie

- Paar-/winterverblijfplaats: in het woonhuis van Wagenbroeken 12
- Foerageergebied: oprit van Wagenbroeken 12, populierenrij op het terrein van Kerkeneind 32 en koeienstal, bospercelen ten westen en zuiden van het plangebied
- Vliegroutes: Wagenbroeken, langs de droge greppel tussen de Wagenbroeken en het perceel bij Kerkeneind, langs de populierenrij
- De waargenomen Gewone dwergvleermuizen maken onderdeel uit van een populatie van de dorpskern van Casteren

Lange termijn effecten ontwikkeling:

- Verdwijnen van een paar-/ winterverblijfplaats en enkele foerageergebieden
- Enkele bestaande vliegroutes worden onderbroken

*Laatvlieger***Huidige situatie**

- Foeragegebied in koeienstal (1 exemplaar) en populierenrij op het terrein van Kerkeneind 32

Lange termijn effecten ontwikkeling

- Verdwijnen foerageergebied door verwijderen koeienstal en een deel van de populierenrij. Door het verdwijnen van het foerageergebied is de instandhouding van de soort niet in het geding, waardoor deze soort niet verplicht gemitigeerd hoeft te worden

*Steenuil***Huidige situatie**

- Leefgebied

Lange termijn effecten ontwikkeling

- De Steenuil is binnen de Flora- en faunawet beschermd binnen categorie 1. De vaste rust- en verblijfplaatsen worden jaarrond beschermd
- Er zijn geen vaste rust en verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied. De kwaliteit van het leefgebied in het plangebied neemt af. Maar de functionele leefomgeving van de Steenuil blijft behouden omdat er in de omgeving voldoende leefgebied is voor de steenuil

Omdat er geen vaste rust- en verblijfplaats van de Steenuil binnen het plangebied aanwezig is, is het niet verplicht om voor deze soort een mitigatieplan op te stellen.

*Bosuil***Huidige situatie**

- Plangebied is grens van leefgebied, agrarische gronden ten zuiden van het plangebied als jachtgebied en het populierenlaantje bij Kerkeneind 32 als rust- en uitzichtplaats

Lange termijn effecten ontwikkeling

- De Bosuil is binnen de Flora- en faunawet beschermd binnen categorie 5. Het functionele leefgebied van de vogels binnen deze categorie zijn enkel tijdens het broedseizoen beschermd
- Afname kwaliteit leefgebied door toename fysieke druk woningbouw en kap deel populierenlaan

Doordat er geen vaste rust- en verblijfplaats van de Bosuil binnen het plangebied aanwezig is, is het niet verplicht om voor deze soort een mitigatieplan op te stellen.

1.2 Mitigerende maatregelen

De functionele leefomgeving van de Gewone dwergvleermuis en in mindere mate van Laatzvlieger, Steenuil en Bosuil worden aangetast door de nieuwe ontwikkeling in het gebied.

Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt de instandhouding van de soort gewaarborgd en schade aan de soort voorkomen. In onderstaande subparagrafen wordt per soort en per functie beschreven welke mitigerende maatregelen worden getroffen, dit is weergegeven in onderstaande figuur 1.2 en 1.3.

Figuur 1.2 Definitief stedenbouwkundigplan met circa 44 woningen aangepast met bomenplan

Figuur 1.3 Definitief stedenbouwkundigplan met circa 44 woningen aangepast met alle mitigerende maatregelen

Figuur 1.3 is in het groot afgebeeld in bijlage 1.

1.2.1 Foeragegebieden Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger

Het foeragegebied in de stal van Kerkeneind 32 gaat verloren, doordat de stal wordt gesloopt. De vleermuizen foerageren hier in de ochtendschemer en dit foeragegebied is de laatste stop voordat de vleermuizen naar hun verblijfplaats gaan ten noorden van het plangebied. Deze stal is, doordat het in de stal wat donkerder is als buiten de stal en door de vele insecten die op de koeien afkomen, een ideaal foeragegebied alvorens weer terug naar de verblijfplaats te gaan. Het verlies van deze foerageerplek wordt gemitigeerd door ten westen van de stal een gebied in te richten dat geschikt is als foeragegebied (zie figuur 1.3 en bijlage 1, licht blauwe vak 'Nieuw foeragegebied'). Dit gebied bestaat in de huidige staat uit een paardenwei. In de paardenwei worden langs de noord- en oostgrens bomen aangeplant. De wei krijgt hierdoor een kleinschaliger karakter met meer randen, waardoor het voedselaanbod wordt verhoogd. In het gebied binnen de licht blauwe grenzen komt geen verlichting, zodat er geen overlast voor de vleermuizen van licht plaats vindt. De paardenwei blijft in de toekomst gehandhaafd.

De paardenwei is in eigendom van de gemeente. In het bestemmingsplan is opgenomen dat deze wei altijd als tuin of weide moet dienen en er geen gebouwen en verlichting mag worden gerealiseerd.

Het foerageergebied ten hoogte van het populierenlaantje blijft gedeeltelijk gehandhaafd. Een gedeelte van de populieren worden gekapt. Deze bomen zijn niet geschikt bevonden als mogelijke verblijfplaats voor vleermuizen door het ontbreken van holten en spleten. Daarnaast komen er geen boombewonende vleermuissoorten die relatie hebben met het plangebied voor. Het groen/spelweijtje , dat wordt gecreëerd nabij de uilenkast voor de Steenuil, is ook geschikt als foerageergebied van vleermuizen.

Het foerageergebied ten hoogte van de voormalige oprit en paardenwei van Wagenbroeken 12 gaat verloren. Op de locatie van het foerageergebied worden twee woningen met tuin gerealiseerd. Deze locatie blijft geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

De waterschapssloot die door het plangebied loopt wordt in de nieuwe ontwikkeling verder doorgetrokken richting het oosten. Langs de gehele sloot worden bomen aangeplant. In het westelijke deel worden knotwilgen aangeplant in het oostelijke deel worden inheemse soorten die passen in het gebied aangeplant (bijvoorbeeld eiken of linden). Door de aanplant van deze bomen ontstaat er voor vleermuizen de mogelijkheid om langs de sloot te foerageren.

1.2.2 Vliegroutes Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger

Door de nieuwe ontwikkeling verdwijnt één lijnvormig element die door vleermuizen wordt gebruikt om vanuit Kerkeneind 32 richting Wagenbroeken te vliegen. Het populierenlaantje is in gebruik als vliegroute voor de Gewone dwergvleermuis. Over een lengte van circa 20 meter vanaf de noordkant van deze populierenlaan worden de populieren gekapt.

Als mitigerende maatregel wordt via de aanplant van nieuwe laanbomen vanaf kerkeneind 32 richting het zuiden met een afslag naar het oosten naar de Wagenbroeken (zie figuur 1.2 en 1.3 de lange paarse lijn dwars door het plangebied) een alternatieve vliegroute gemaakt voor de vleermuizen. Ook komt er een nieuwe bomenrij ten zuiden van het populierenlaantje richting Wagenbroeken. De gemeente is momenteel bezig dit perceel te verwerven. De aan te planten knotwilgenrij langs de sloot van het waterschap vormt ook een nieuwe vliegroute, waardoor er een verbinding ontstaat naar het foerageergebied ten zuidwesten van het plangebied, zie ook figuur 1.3. Door de aanplant van nieuwe bomen en nieuwe bomenlanen in het plangebied worden bestaande vliegroutes verlegd en ontstaan er nieuwe vliegroutes hierdoor zullen beide vleermuissoorten geen significante effecten ondervinden op vliegroutes binnen de nieuwe ontwikkelingen.

1.2.3 Verblijfplaats Gewone dwergvleermuis

In Wagenbroeken 12 is een paar-/ winterverblijfplaats van ongeveer zes Gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Dit woonhuis wordt gesloopt. Alvorens het gebouw te slopen moet gekeken worden of op het moment van de sloop geen vleermuizen aanwezig zijn in de woning. Als er vleermuizen aanwezig zijn moet het gebouw eerst ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen.

Het gebouw wordt op de volgende manier gesloopt. Allereerst worden de pannen van het dak verwijderd. Indien er een spouwmuur aanwezig is, worden op een hoogte van circa 2,5 à drie meter om de 4 meter een groot gat in de gevels gemaakt. Door het verwijderen van de dakpannen en de gaten in de gevels ontstaat er tocht. Vleermuizen zijn daar gevoelig voor, waardoor ze op zoek gaan naar een nieuwe verblijfplaats. Na het creëren van tocht in de woning, is het noodzakelijk het gebouw een aantal dagen met rust te laten voordat kan worden begonnen aan de definitieve sloop. Deze maatregelen en vervolgens de sloop gaan naar verwachting plaatsvinden tussen augustus - oktober 2010.

Een gedeelte van de nieuwbouw (circa acht woningen) worden gerealiseerd via een projectontwikkelaar. Daarnaast komen ook nog verschillende woningen die particulier gebouwd gaan worden. Bij de grondverkoop van de gemeentelijke kavels wordt privaatrechtelijk afgedwongen dat er vleermuisvoorzieningen worden aangelegd. De gemeente Bladel geeft zelf de gronden uit en is verantwoordelijk voor de uitgave van de gronden. De start van de bouw van deze woningen staat gepland voor medio 2011.

Minimaal acht nieuwbouwwoningen krijgen voorzieningen die geschikt zijn voor vleermuizen als (winter)verblijfplaats. Het is niet mogelijk om deze verblijfplaatsen gerealiseerd te hebben voor de sloop van de huidige verblijfplaats doordat de sloop en de nieuwbouw op dezelfde locatie zijn gepland. Ten noorden van het plangebied is voldoende bebouwing aanwezig die geschikt is bevonden als mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen. De gebouwen bestaan uit enkele boerderijen met oude zolders, maar ook bebouwing met geschikte spouwmuren en andere beschutte gedeelte in gebouwen waar vleermuizen graag in verblijven. Doordat er voldoende alternatieven in de directe omgeving van het plangebied bestaan hebben de vleermuizen uit Wagenbroeken 12 voldoende mogelijkheden voor het vinden van een nieuwe tijdelijke verblijfplaats.

Winterverblijfplaatsen:

- Het inmetelen van vleermuiskasten (één per woning)

Als extra voorziening kunnen in de nieuwe gebouwen zonder spouwmuur zomerverblijfplaatsen gemaakt worden door het monteren van een plank tegen de gevel, waarbij net 1,5 tot 2 centimeter ruimte is tussen de muur en plank.

Vleermuizen kunnen achter deze plank wegkruipen. Voornamelijk Gewone dwergvleermuizen en Ruige dwergvleermuizen maken gebruik van dit soort constructies.

Overige randvoorwaarden waaraan een vleermuisverblijf moet voldoen:

- De verblijfplaatsen moeten op minimaal drie meter hoogte gerealiseerd worden, in een rustige luwe, beschutte, met wat zonnewarmte, maar niet vol in de zon
- Het heeft de voorkeur om geen verlichting te plaatsen in de buurt van de ingang van de vleermuisverblijven. Indien dit noodzakelijk is wordt de verlichting zo laag mogelijk gehouden met een maximale horizontale verlichtingssterkte gemeten op het wegdek van vijf lux
- De detaillering van de verblijfplaatsen moet verder worden uitgewerkt door een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen

In figuur 1.4 is aangegeven waar vleermuizen in moderne huizen verblijfplaatsen hebben.

Figuur 1.4 Verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen. Bron: VZZ 2007

Overige aandachtspunten:

Tijdens de ontwikkelingen van de nieuwe woonwijk moet de lichtintensiteit zoveel mogelijk gereduceerd worden. (In de winter, de periode dat vleermuizen diep weg zijn gekropen in hun verblijfplaats zal licht niet leiden tot negatieve effecten, maar in het voorjaar en zomer wanneer vleermuizen actief zijn is er wel kans op verstoring door licht).

1.2.4 Leefgebied en roestplaats Steenuil

Het plangebied maakt onderdeel van het leefgebied van de Steenuil. Er is een roestplaats aanwezig in de schuur van Kerkeneind 30. Deze schuur wordt gesloopt waardoor deze roestplaats van de Steenuil verloren gaat. In de directe omgeving van de schuur zijn geen bomen aanwezig die holten hebben die geschikt zijn voor de Steenuil als nieuwe roestplaats. Er zijn wel enkele mogelijkheden voor een broed/roestplaats in één van de oude boerderijen in de omgeving van Kerkeneind en Wagenbroeken. Om voor de Steenuil een nieuwe broed-/roestplek te creëren wordt een tweetal steenuilenkast geplaatst. Eén kast wordt geplaatst in een van de populieren in het populierenlaantje. Om de Steenuil een keuze te geven, zodat de kans dat de Steenuil de kast gaat gebruiken wordt vergroot, wordt een tweede nestkast geplaatst in het bosgebied ten zuiden van het plangebied. Zie figuur 1.3 en Bijlage 1 voor ligging tweede nestkast.

In onderstaand figuur is een voorbeeld gegeven van een steenuilenkast geplaatst in een boom.

Steenuilen maken graag gebruik van deze speciale nestkasten om in te nestelen. Buiten het broedseizoen gebruiken de uilen de kast als roestplaats.

De kast moet aan een aantal basisvoorwaarden voldoen, namelijk:

- Voldoende nestruimte aanwezig
- Donker van binnen
- Waterdichte constructie
- Voldoende ventilatiegaten, zonder tocht ontwikkeling
- Uitloop mogelijkheid voor de jongen
- Hout als basismateriaal heeft de voorkeur
- De kast mag niet in de volle zon hangen
- De vliegopening mag niet door dicht bladerdek worden afgeschermd
- De hoogte voor het plaatsen van de kast kan variëren tussen twee en vier meter vanaf de grond
- De achterzijde van de kast moet iets lager dan de voorzijde van de kast
- De kast kan het beste in de winterperiode worden bevestigd in de boom, in ieder geval voor de aanvang van het balts- en broedseizoen in februari/maart
- Het is noodzakelijk de kast elk jaar schoon te maken

In Bijlage 3 is een bouwtekening van een steenuilenkast opgenomen.

1.2.5 Inrichting plangebied ter verbetering leefgebied Steenuil

Door de aanleg van de nieuwe woningen in het plangebied gaat de kwaliteit van het leefgebied in het plangebied voor de Steenuil mogelijk achteruit. Omdat er geen vaste verblijfplaats aanwezig is en de functionele leefomgeving van steenuil behouden blijft zijn mitigerende maatregelen niet nodig.

Voor steenuil worden wel extra maatregelen genomen om de kwaliteit van het plangebied als leefgebied voor steenuil te behouden. Enkele bestaande elementen in het plangebied blijven behouden, zoals de paardenwei. Ook zal het agrarische gebied ten zuiden van het plangebied ongewijzigd blijven. In bijlage 4 is in de planning aangegeven wanneer de mitigerende maatregelen worden gerealiseerd.

Aanplant knotwilgen langs de waterschapssloot (zie figuur 1.3)

De aanplant van knotwilgen biedt voor de toekomst een mooie gelegenheid voor de ontwikkeling van nieuwe roestplaatsen voor de Steenuil. In knotbomen zitten holtes waar de Steenuil graag in nestelt. Om de knotwilgen geschikt te krijgen voor steenuilen moeten de knotwilgen regelmatig worden geknot. Een knotwilg dient een keer in de vier tot zes jaar geknot te worden. Het is belangrijk dat niet alle bomen tegelijk worden geknot, maar bijvoorbeeld iedere keer 20 % en het jaar daarna weer 20 % en zo verder. Om verstoring van uilen en andere vogels te voorkomen dient het knotten tussen november en januari te worden uitgevoerd. De onderlinge afstand van de knotwilgenrij is vier tot acht meter.

Inrichting groen/speelweide (zie figuur 1.3)

Aangrenzend aan de westkant van het populierenlaantje (waar ook een steenuilenkast wordt geplaatst) wordt groen en speelweide voor de buurtkinderen ingericht. De west- en zuidkant van dit gebied wordt begrensd door een knipheg. Een knipheg is een nette lijnvormig element bestaande uit dicht op elkaar geplante struiken. Voorbeelden van geschikte struiken zijn liguster of haagbeuk. De heg wordt blokvormig geknipt. De heg dient als schuilplaats voor prooidieren van de Steenuil. De Steenuil jaagt veelvuldig langs beplantingen en houtopstanden, waardoor deze heg het jachtgebied van de Steenuil versterkt. De noordzijde van het rommelhoekje wordt begrensd door de waterschapssloot en laanbomen. De oostzijde is begrensd door het populierenlaantje.

1.2.6 Leefgebied Bosuil

De aantasting van het leefgebied van bosuil is niet groot, voornamelijk omdat het plangebied de grens vormt van het leefgebied van de bosuil en deze soort broedt in de bossen ten zuiden van het plangebied. Door de aanplant van bomenrijen aansluitend op de te handhaven populieren, wordt de kap van de populieren in het zuiden gemitigeerd. Ook de aanplant van de overige bomen zoals knotwilgen en zomereiken heeft een positieve bijdrage aan het leefgebied van de Bosuil.

2 Literatuur

[Stone, 2009]

Steenuil onder de pannen. Maatregelencatalogus ter verbetering van het leefgebied van de Steenuil. Landschapsbeheer Nederland, januari 2009.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]

Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen en aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffwet2009.corr.046.25 augustus 2009.

[www.vleermuis.net]

[www.vzz.nl]

[www.steenuil.nl]

Bijlage 1 Kaart Mitigatieplan

Aanplant knotwilgen

CROONEN ADVISEURS

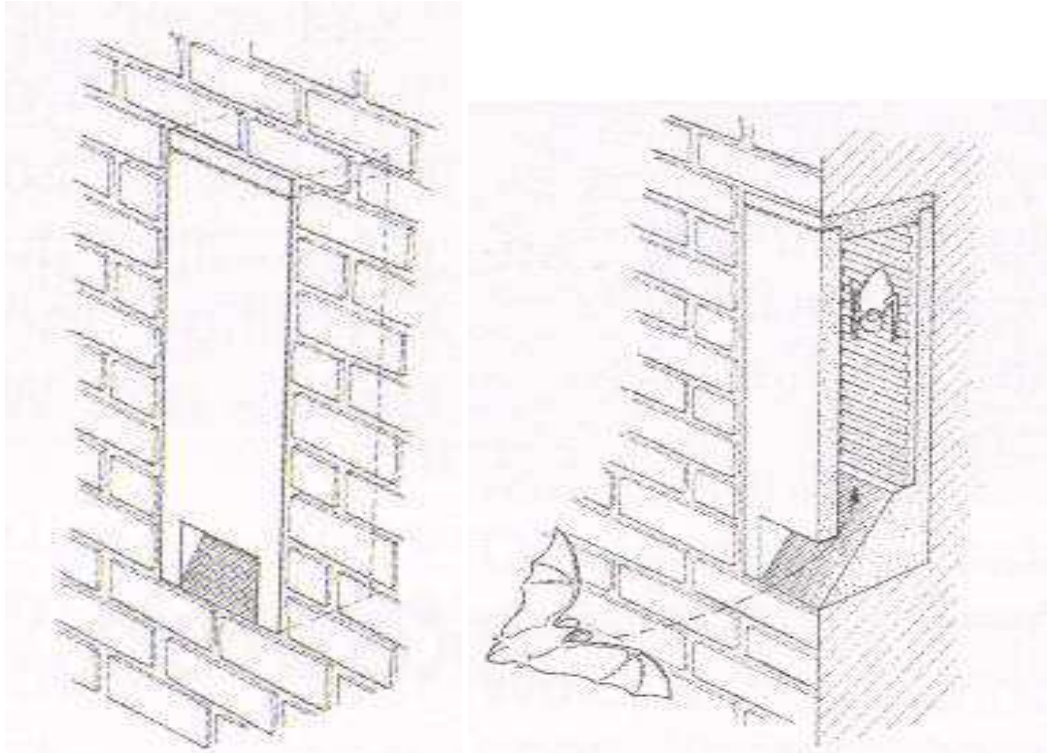
- Vliegroutes vleermuizen**
- Vliegroute verdwijnt
 - Handhaven vliegroute
 - Nieuwe vliegroutes
- Foerageergebieden vleermuizen**
- Foerageergebied verdwijnt
 - Foerageergebied deels gehandhaaft
 - Foerageergebied gehandhaaft
 - Nieuw foerageergebied
- verblijfplaatsen die verdwijnen**
- Gewone Dwergvleermuis
 - Steenuil
 - Bosuil
 - Bebouwing geschikt maken voor vleermuizen
 - Plaatsen steenuilenkasten
 - Inrichting groen/speelweide

0 25 50 75 100 m

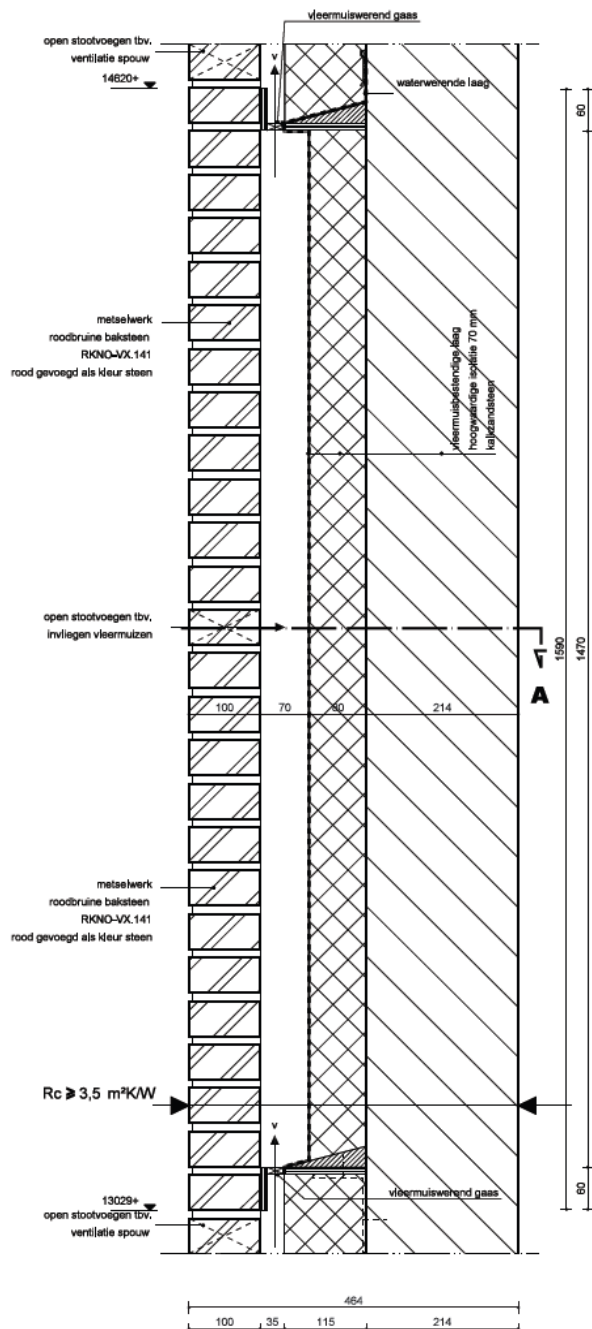
Tauw

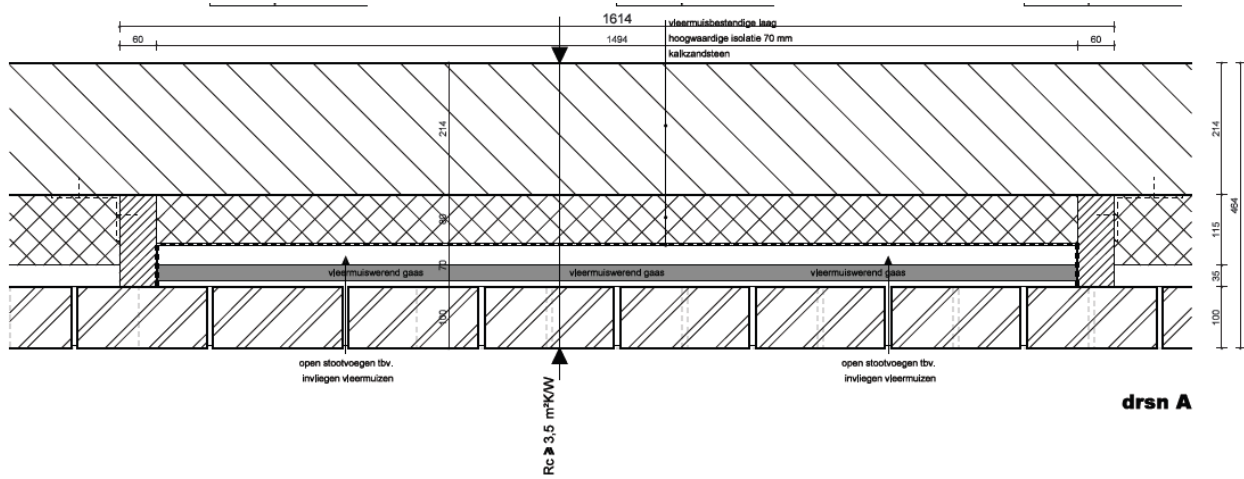

Bijlage 2 Mogelijkheden verblijfplaatsen vleermuizen

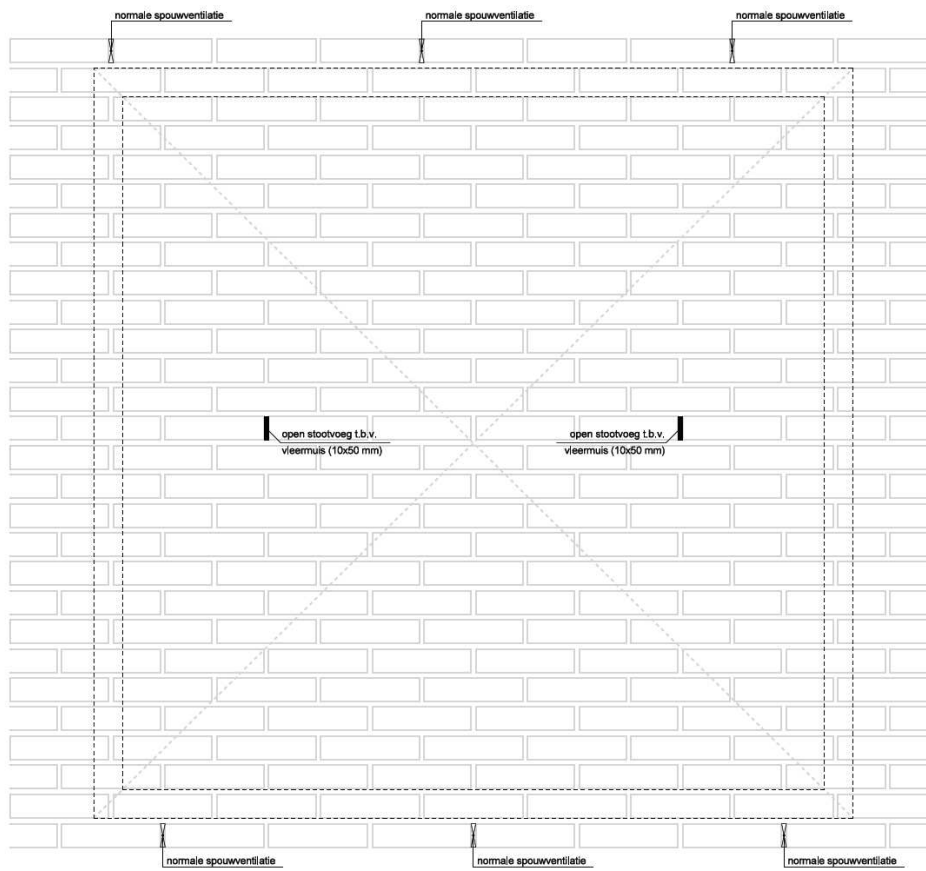

Figuur Vleermuiskoker welke in de muur kan worden ingebouwd, met vooraanzicht en dwarsdoorsnede.
Bron: [www.waveka.nl]

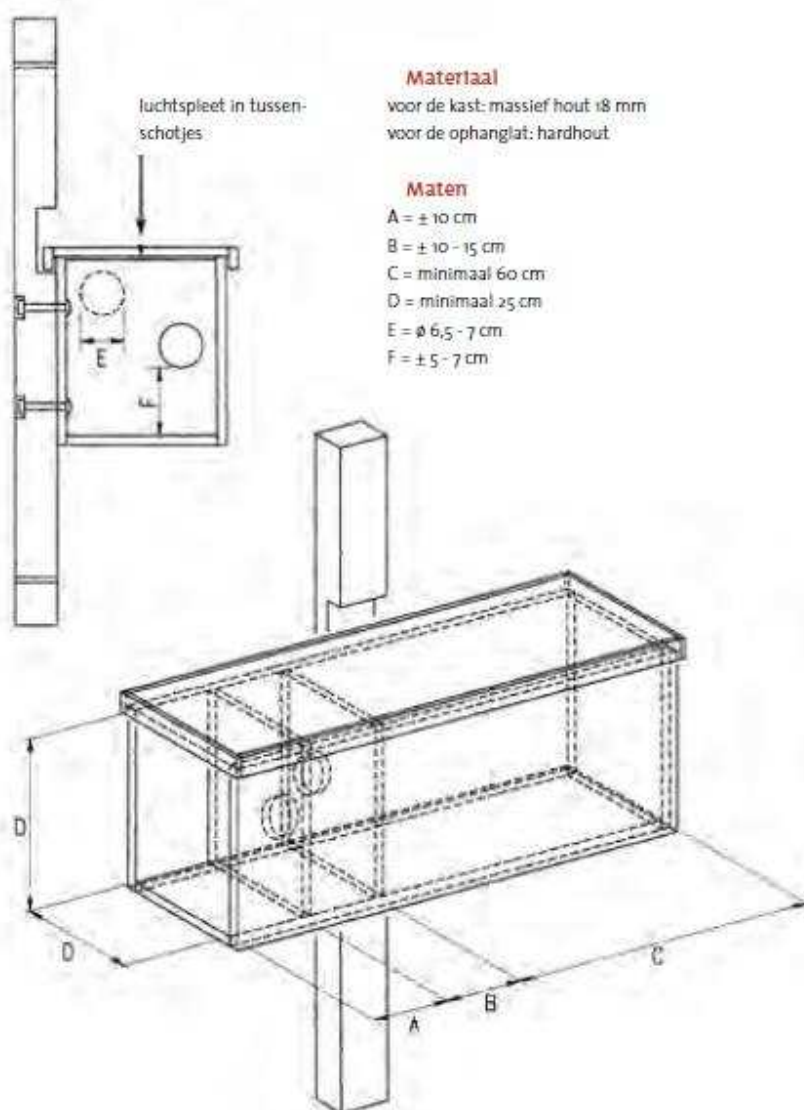
drsn A

Bijlage 3 Bouwtekening steenuilenkast

Voorbeeld van een bouwtekening

Zie voor meer bouwtekeningen van andere typen steenuikasten de website van de Steenuilwerkgroep Groningen: www.steenuilgroningen.nl/nestkasten

Bron: www.steenuil.nl

Bijlage 4 Planning activiteiten

Activiteit	Datum	Mitigatie soort	Mitigatie activiteit	Risico's
Indienen mitigatieplan bij Dienst Regelingen	Maart 2010	-	-	-
Reactie Dienst Regelingen	Augustus 2010	-	-	Reactie van Dienstregelingen is negatief of verlaat
Voorzieningen van vleermuizen vastleggen in de contracten kavelverkoop	September 2010	-	-	-
Inrichten groen/speelweijtje	Uiterlijk eerste kwartaal 2011	Steenuil	Inrichting groen/speelweijtje zie bijlage 1 voor locatie en paragraaf 1.2.5 voor de activiteiten	Eventuele begeleiding van de plaatselijke uilenwerkgroep
Aanplant Knotwilgen langs waterschapssloot	Uiterlijk eerste kwartaal 2011	Steenuil/Bosuil	Het aanplanten van knotwilgen. Zie bijlage 1 voor locatie en paragraaf 1.2.5 voor eisen planten wilgen	Eventuele begeleiding van de plaatselijke uilenwerkgroep
Plaatsen tweetal nestkasten	Uiterlijk eerste kwartaal 2011	Steenuil	Ter hoogte van groen/speelweijtje en het Bos ten zuiden van het plangebied (zie bijlage 1) worden uilennestkasten geplaatst. In paragraaf 1.2.4 staan de eisen voor de kast opgesomd.	Eventuele begeleiding van de plaatselijke uilenwerkgroep

Activiteit	Datum	Mitigatie soort	Mitigatie activiteit	Risico's
Sloop gebouw Wagenbroeken 12	Augustus 2010	Gewone dwergvleermuis	2 weken voor de start van de sloop, controleert een deskundige op het gebied van vleermuizen of vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn. Indien niet aanwezig kan het gebouw zonder extra maatregelen worden gesloopt. Indien aanwezig dient minimaal een week voor de sloop het gebouw ongeschikt te worden gemaakt. Tauw adviseert hoe dit dient te worden uitgevoerd. Een week na het ongeschikt maken kan worden gesloopt (zie ook beschrijving onder paragraaf 1.2.3)	
Kap bomen in plangebied	Najaar 2010	Vogels	Bomen controleren op eventueel aanwezige broedende vogels. Na inspectie geen broedgevallen dan kan de kap worden uitgevoerd	Zolang volgens broeden wachten mat kap tot jongen zijn uitgevlogen
Sloop schuur Kerkeneind 30	Najaar 2011	Steenuil	Controleren of uil aanwezig is, indien aanwezig de uil verjagen dan pas slopen	Houdt er rekening mee dat er nestkasten aanwezig moeten zijn en de rommelhoek moet zijn ingericht ruim voor de sloop zodat de uil deze gebieden al kent.